

Folketinget — Europaudvalget

Christiansborg, den 25. oktober 2006

Folketingets repræsentant ved EU

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Fri konkurrence for posttjenester i EU - nyt forslag fra Europa-Kommissionen

Europa-Kommissionen har fremsat et nyt direktivforslag om liberalisering af posttjenester i EU. Forslagets formål er, senest i 2009, at fuldføre den kontrollerede og gradvise liberalisering af posttjenester, som blev påbegyndt ved vedtagelsen af EU's første postdirektiv fra 1997. Det grundlæggende element i det nye forslag er bestemmelsen om, at medlemsstater ikke kan opretholde eller bevilge eksklusive rettigheder i forbindelse med udførelsen af posttjenester. Samtidig fastholdes medlemsstaternes nuværende pligt til, at sikre levering af posttjenester til hele samfundet (befordringspligt).

Forslaget er blevet udvalgt af COSAC til at underlægges en interparlamentarisk kontrol af forslagens overholdelse af nærheds- og proportionalitetsprincippet. I denne forbindelse anmoder COSAC de nationale parlamenter om, at afgive en udtalelse om forslaget senest den 11. december 2006.

Forslaget om oprettelsen af et indre marked for posttjenester, som COSAC¹ har besluttet at underlægge en interparlamentarisk kontrol (check) af forslagens overholdelse af nærheds- og proportionalitetsprincippet, blev fremsat af Kommissionen den 18. oktober 2006. Det finske parlament, som varetager formandskabet for COSAC, opfordrer de nationale parlamenter til at afslutte deres kontrol, samt eventuelt afgive en udtalelse om forslaget inden den 11. december 2006.

¹ Formændene for Europaudvalgene i EU-landenes nationale parlamenter besluttede på COSAC-formandsmødet den 20. februar 2006 at gøre Kommissionens forslag om "et indre marked for posttjenester" til genstand for en undersøgelse af, hvorvidt det overholder nærheds- og proportionalitetsprincippet (mødedokumenterne kan hentes her: <http://www.cosac.eu/en/meetings/vienna2006/presidents/>). Se også COSAC hjemmesiden om den interparlamentariske kontrol af Kommissionens forslag om et indre marked for posttjenester: <http://www.cosac.eu/en/info/earlywarning/postal/>

Forslaget er endnu ikke oversat til dansk, men vil blive omdelt til Europaudvalgets medlemmer så snart det foreligger. Følgende notat er en kort gennemgang af forslaget, baseret på Kommissionens præsentation af forslaget til de nationale parlamenters faste repræsentanter i Bruxelles.

Formål

Formålet med forslaget er at oprette et indre marked for posttjenester gennem en fuld markedsåbning i medlemsstaterne senest i 2009. Hertil fastholder forslaget medlemsstaternes nuværende pligt til at sikre levering af posttjenester til hele samfundet, herunder mindst én omdeling og indsamling fem dage om ugen for alle EU's borgere (befordringspligt eller "universal services").

Baggrund

Liberaliseringen af posttjenester i EU blev indledt allerede i 1992 ved Kommissionens præsentation af en grønbog om posttjenester. I 1994 vedtog Rådet en resolution om behovet for et indre marked for posttjenester, hvor befordringspligten i de enkelte medlemsstater blev opretholdt. Tre år senere blev EU's første postdirektiv vedtaget (97/67/EF²).

Postdirektivet er i overensstemmelse med Rådets resolution fra 1994, idet dets formål er, at sikre borgerne et højt serviceniveau gennem opretholdelsen af befordringspligten samtidig med, at markedet for posttjenester liberaliseres gennem en gradvis åbning af markedet. I begyndelsen var forsendelser under 350 gram fritaget fra direktivets bestemmelser om liberalisering, men denne grænse blev sat ned til 100 gram i 2002 og til 50 gram i januar 2006. Ifølge direktivet fra 1997 (og en senere ændring i 2002³) skal den fulde markedsåbning for posttjenester opnås i 2009.

Bestemmelserne fra EU's første postdirektiv (97/67/EF) er:

0. Minimumsregler for befordringspligten

1. En harmonisering af nationale monopolregler, samt en gradvis afvikling af monopoler i fire etaper: 1999, 2003, 2006 og 2009 (det nuværende forslag er det sidste skridt i processen)
2. Minimumsregler for levering af tjenester - større konkurrence gennem autorisation, licenser og bidrag til en fond for befordringspligt
3. Regler som overvåger og forhindrer konkurrenceforvridning mm.
4. Minimumsregler for forbrugerrettigheder

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1997/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet.

³ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/39/EF af 10. juni 2002 om ændring af direktiv 97/67/EF for så vidt angår yderligere åbning af Fællesskabets markeder for posttjenester.

5. Standardisering

Ifølge en opgørelse udarbejdet af Kommissionen, er følgende konkrete resultater allerede opnået, som følge af liberalisering af posttjenester i EU:

6. Befordringspligten er garanteret af samtlige medlemsstater - afhentning og udbringning af post 5 dage om ugen.
7. Ifølge Eurobarometer er 7 ud af 10 forbrugere tilfredse med posttjenesterne i EU
8. Kvalitative forbedringer af både indenrigs- og udenrigs-posttjenester - i 1994 blev 23 % af grænseoverskridende post leveret til tiden - nu leveres 94 % til tiden.
9. Mere konkurrence på området, mens postleverandørernes profit er steget.
10. Rammebestemmelserne for konkurrence og befordringspligten er allerede på plads i samtlige medlemsstater - herunder oprettelsen af nationale kontrolmyndigheder.
11. Den gradvise åbning af markeder har fundet sted i samtlige medlemsstater, mens følgende lande allerede har liberaliseret deres markeder 100 %: Sverige, Finland, UK, Nederlandene og Tyskland (disse lande står for 60 % af EU's markeder for posttjenester).

Kommissionens nye forslag skal ses i lyset af en bestemmelse fra direktivet fra 1997 (artikel 7), hvor det fremgår, at Kommissionen er forpligtet til at fremsætte et nyt forslag inden den 31. december 2006, som vil rydde de sidste hindringer for markedsadgang af vejen senest i 2009. Ud over et nyt forslag, var Kommissionen også blevet bedt om, at udarbejde en analyse (Prospective Study)⁴ om betydningen af fuldstændig liberalisering på befordringspligten. Analysen blev offentliggjort af Kommissionen sammen med forslaget, og ifølge Kommissionen tager forslaget højde for resultaterne af analysen. Hertil har Kommissionen udarbejdet en konsekvensanalyse om forslaget⁵.

Forslagets indhold

Forslaget til direktivet skal vedtages efter traktatens fælles beslutningsprocedure, men da forslaget lige er blevet fremsat, er Europa-Parlamentets behandling af sagen endnu ikke påbegyndt.

Som nævnt ovenfor, er forslaget blot en ændring til et allerede vedtaget direktiv (Postdirektivet 97/67/EF). Hensigten med direktivforslaget er at afslutte den gradvise

⁴ Analysen kan hentes på følgende adresse:

http://www.cosac.eu/en/info/earlywarning/postal/documents/prospective_study.pdf/

⁵ Samtlige relevante dokumenter er tilgængelige på IPEX - brug "ipexguest" som brugernavn og adgangskode.

og kontrollerede liberalisering af postmarkedet, ved at fjerne samtlige undtagelser der bevarer postmonopoler.

Følgende er en gennemgang af ændringer til det oprindelige direktiv, som følge af det nye forslag.

Befordringspligten

Kommissionens analyse hævder, at målet om en fuldstændig liberalisering af posttjenester i 2009 kan realiseres samtidig med, at man opretholder det samme serviceniveau gennem befordringspligten. Det nye forslag indeholder således en bekræftelse af befordringspligten fra 1997. Men der indføres en bestemmelse, hvori det fremgår, at medlemsstaterne ikke kan opretholde eller bevilge eksklusive rettigheder i forbindelse med levering af posttjenester. Dermed vil bestemmelsen fra 1997 direktivet, hvor befordringspligtige virksomheder kan få eneret på indsamling, sortering, transport og omdeling af indenlandske brevforsendelser, blive ophævet, såfremt det nye direktiv vedtages.

Samtidig foreskriver forslaget, at medlemsstater kan sikre befordringspligten gennem EU's regler om offentligt udbud. Såfremt levering af sådanne ydelser medfører ekstra omkostninger, kan medlemsstaterne:

12. indføre mekanismer, som vil kompensere postleverandører med offentlige midler.
13. dele omkostninger forbundet med udførelsen af befordringspligten mellem postleverandørerne og/eller brugerne.

Såfremt omkostningerne er delte, kan medlemsstaterne oprette en udligningsfond for at sikre de tjenester, der er omfattet af befordringspligten.

Priser

Ifølge Kommissionen er priserne for posttjenester steget i de seneste år - formentlig som følge af stigende transportomkostninger. Direktivforslaget fastholder dog, at medlemsstaterne skal sikre "rimelige priser" for posttjenester. Priserne skal ligeledes overvåges af den nationale forfatningsmyndighed (se nedenfor). Endelig tillader forslaget, at medlemsstater kan opretholde ensartede priser (tariffer) for forbrugerpost. Hertil kan medlemsstater subsidiere eller tilbyde gratis postlevering til blinde.

Kommissionens analyser peger på, at omkostninger forbundet med posttjenester for erhvervslivet formentlig vil falde som følge af en fuldstændig liberalisering.

Kommissionen vurderer yderligere, at prisforskellen mellem indenrigs- og grænseoverskridende postleverancer stadigvæk vil eksistere efter forslaget vedtagelse.

Forbrugerbeskyttelse

Forbrugernes muligheder for at klage er blevet udvidet, idet forslaget foreskriver nye regler for forbrugernes klagemuligheder. Ifølge forslaget skal forbrugerne klage direkte til leverandøren. Da der kan eksistere usikkerhed hos forbrugerne om, hvem der skal klages til, indeholder forslaget bestemmelser om, at leverandørerne skal samarbejde om klagerne, og at den nationale forvaltningsmyndighed skal overvåge klagesystemet.

Den nationale forvaltningsmyndighed

Ifølge postdirektivet fra 1997 skal hver medlemsstat udpege en eller flere nationale forvaltningsmyndigheder for postsektoren, der er retligt selvstændige og driftsmæssigt uafhængige af postvirksomhederne. De nationale forvaltningsmyndigheder har især til opgave, at sikre overholdelsen af de forpligtelser, der følger af dette direktiv; de kan også få til opgave, at sikre overholdelsen af konkurrencereglerne i postsektoren.

Direktivforslaget ændrer bestemmelserne om den nationale forvaltningsmyndighed på flere punkter. Forslaget foreskriver bl.a., at medlemsstater, som ejer eller kontrollerer postudbydere, skal sikre, at kontrolmyndigheden og aktiviteter i forbindelse med statens kontrol af den pågældende virksomhed er adskilt. Hertil skal de nationale kontrolmyndigheder indlede et nært samarbejde med kontrolmyndighederne i andre medlemsstater. Endelig indeholder forslaget bestemmelser, som giver postleverandører mulighed for at anke afgørelser, som er truffet af den nationale forvaltningsmyndighed.

Adgang til infrastrukturen

Forslaget indeholder en ny bestemmelse til direktivet om adgang til infrastrukturen for posttjenester. Ifølge den nye bestemmelse skal medlemsstaterne sikre nye postleverandører gennemsigtig og ikke-diskriminerende adgang til følgende tjenester: postnumre, adresse-databaser, postbokse, oplysninger om adresseskift, omdirigerende tjenester og "retur til afsenderen" tjenester.

Komitologi

Postdirektivets bestemmelser vedrørende Kommissionens gennemførelsesbestemmelser er også blevet ændret. Kommissionen vil ændre komitéproceduren, således at proceduren bliver bragt i overensstemmelse med Rådets sene-

ste afgørelse om komitologi⁶ (hvor Europa-Parlamentet har fået flere beføjelser til at kontrollere beslutninger truffet af Kommissionen).

Kommissionens bemærkninger om nærheds- og proportionalitetsprincippet

Ifølge Kommissionen er formålet med forslaget, at oprette et indre marked for posttjenester gennem fjernelsen af de eksisterende barrierer og eksklusive aftaler på postområdet. Kommissionen mener, at denne målsætning ikke kan opnås gennem medlemsstaternes egen lovgivning, da en del medlemsstater opretholder monopoler på området. Derfor skal regulering på området ske på fællesskabsplan, og derfor er forslaget i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Kommissionen fastholder, at forslaget ikke overtræder proportionalitetsprincippet, idet forslaget blot er en generel ramme for liberalisering af posttjenester i Unionen. Kommissionen fremhæver, at det er overladt til medlemsstaterne til at implementere følgende:

14. hvordan befordringspligten skal finansieres
15. de nærmere bestemmelser om postleverandørernes adgang til postinfrastrukturen
16. hvordan subsidier til postleverandørerne skal overvåges

Ikrafttrædelsen

Ifølge forslaget skal direktivet implementeres i medlemsstaterne inden den 31. december 2008. Forslaget skal derfor vedtages under det kommende tyske eller portugisiske formandskab, for dermed at give medlemsstaterne tilstrækkelig tid til at implementere forslagets bestemmelser.

Med venlig hilsen

Mongin Forrest

Hvis du vil vide mere:

- I. Kommissionens websted om liberaliseringen af posttjenester:
http://ec.europa.eu/internal_market/post/legislation_en.htm#proposal

⁶ Rådets afgørelse 2006/512/EF af 17. juli 2006.

- II. De nationale parlamenters behandling af forslaget (dokumenter fra de øvrige nationale parlamenter) på IPEX (brugernavn og adgangskode = ipexguest):
http://www.ipex.eu/ipex/cms/Documents/dossier_COD20060196/lang/en
- III. COSACs websted om forslaget:
<http://www.cosac.eu/en/info/earlywarning/postal/>